

Verkenning Inholland-onderzoek richting Europa

28 februari 2024

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	7
2. Waar we nu staan: huidige Europese onderzoeksactiviteiten	9
2.1 Europese onderzoekssamenwerking kenniscentra	9
2.2 Europese onderzoekssubsidies 2017-2023	9
2.3 Onderzoekers actief in Europa	10
3. Obstakels	11
4. Richting van Inholland	12
5. Kansen: Europese partnerschappen, netwerken en subsidies	13
5.1 Europese partnerschappen.....	13
5.2 Europese netwerken.....	14
5.3. Europese onderzoekssubsidies.....	15
6. Wat we nodig hebben voor Europese onderzoekssamenwerking.....	16
6.1 Vaststellen Inholland-ambities richting Europa	16
6.2 Deelnemen aan Europese netwerken en partnerschappen	16
6.3 Zichtbaarheid in Europa.....	16
6.4 Capaciteitsopbouw.....	17
6.5 Ontwikkelen passende support en infrastructuur	17
Werkgroepleden.....	18

Samenvatting

Hogeschool Inholland wil verkennen welke mogelijkheden Europese onderzoekssamenwerking biedt. Dat is aan de ene kant ingegeven door het feit dat ontwikkelingen in Europa van grote invloed zijn op maatschappelijke vraagstukken op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Aan de andere kant versterkt Europese onderzoekssamenwerking de kwaliteit en actualiteit van ons praktijkgericht onderzoek en vergroot daarmee de impact ervan.

Inholland heeft de afgelopen jaren veel succesvolle samenwerkingsverbanden ontwikkeld en bestendigd. Dat heeft waardevolle opbrengsten opgeleverd, maar zicht op het totaal van die opbrengsten ontbreekt, evenals beleid om deze opbrengsten én de samenwerkingen te verduurzamen. Een betere aansluiting van ons praktijkgericht onderzoek op de Europese onderzoeksagenda én Europese samenwerking is nodig om verandering teweeg te brengen op belangrijke maatschappelijke thema's.

Onderzoekssamenwerking in de Europese context krijgt echter nog weinig aandacht in strategie en beleid van Inholland. Het is daarom van belang een visie en strategie te ontwikkelen voor onderzoeksactiviteiten in de Europese context.

Dit is ook de rationale achter de SIA-pilotregeling 'Richting Europa'. Inholland heeft dit project aangegrepen om een visie te ontwikkelen op de manier waarop haar praktijkgericht onderzoek in Europese context vorm moet krijgen, en een strategie om daar uitvoering aan te geven. Om te bepalen waar Inholland Europees heen wil, moeten we weten waar we nu staan. Deze verkenning vormt daarom een eerste aanzet voor een strategie door in kaart te brengen van:

1. wat er reeds gebeurt bij Inholland aan Europese onderzoekssamenwerking;
2. welke ambities er leven bij de kenniscentra;
3. welke ondersteuningsbehoeften onderzoekers hebben om Europese onderzoekssamenwerking op te gaan zoeken;
4. welke typen netwerken en rollen relevant zijn voor Europese samenwerking;
5. welke relevante programma's de Europese Commissie biedt;
6. wat er nodig is om meer Europese onderzoekssamenwerkingen mogelijk te maken.

Het is hierbij belangrijk te benoemen dat deze verkenning niet op zichzelf staat en samenhangt met verschillende andere Inholland-projecten en ontwikkelingen, namelijk:

- de Inholland-visie op internationalisering van onderwijs en onderzoek (verwachting voorjaar 2024)
- de visie op Inholland als kennispartner (idem)
- het adviestraject Strategische Kennispartner (idem)
- het adviestraject Grant Office/Projecten Desk (idem)
- scenario's voor integrale onderzoeksondersteuning (verwachting zomer 2024)

Waar we nu staan

Een werkgroep bestaande uit lectoren en andere onderzoekers, beleidsadviseurs onderzoek, adviseurs van de subsidiedesk en van onderzoekscommunicatie hebben de huidige stand van zaken in kaart gebracht door middel van:

1. analyses van de zelfevaluatierapporten van kenniscentra
2. gesprekken met (associate-) lectoren
3. een survey onder onderzoekers
4. data over Inholland-aanvragen voor Europese onderzoekssubsidies (subsidiedesk)

5. besprekingen met beleidsadviseurs onderzoek en beleidsadviseurs internationalisering op centraal en decentraal niveau

Uit deze inventarisatie blijkt dat alle Inholland-kenniscentra Europese onderzoeksactiviteiten ondernemen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan lidmaatschap van Europese netwerken, bezoek van Europese congressen, advisering van Europese organen of nationale overheden in het buitenland en deelname aan aanvragen voor subsidieprogramma's van de Europese Commissie.

In deze verkenning wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds Europese partnerschappen en netwerken in het algemeen en anderzijds onderzoeksprojecten die door de Europese Unie worden gefinancierd. In welke mate en op welke wijze Inholland-onderzoekers actief zijn in Europese netwerken en partnerschappen is op basis van de huidige data moeilijk te bepalen. Over deelname aan onderzoeksprojecten die door de EU worden gefinancierd, is wél meer bekend.

In de periode 2017-2023 heeft Inholland in totaal 27 keer een aanvraag gedaan voor- of meegewerkt aan een Europese subsidieaanvraag. Dit leidde 13 keer tot de toekenning van een subsidie als partner (veelal in de vorm van Erasmus+ KA220-HED Cooperation partnerships in higher education) en 3 keer als penvoerder aan een door de Europese Commissie gefinancierd onderzoeksproject. Hoewel deze data niet het volledige beeld geven en dus slechts een startpunt zijn voor monitoring van de Europese onderzoeksactiviteiten van Inholland, geeft het wel aan dat er intern ervaring is opgebouwd. Ook kunnen we een zekere mate van succes constateren. Hoe Inholland het doet ten opzichte van andere hogescholen, is helaas niet bekend omdat we daarover geen gegevens hebben. Wel is duidelijk dat het totale aantal Europese onderzoekssamenwerkingen van Inholland beperkt is en dat er kansen liggen voor groei.

Waar we naartoe willen

Inholland heeft de ambitie om in 2028 haar onderzoekslijnen te laten aansluiten bij Europese onderzoeks- en innovatieagenda's.¹ Bovendien wil Inholland de kansen benutten die de Europese context Inholland-professionals biedt om in verbinding te blijven met specialisten in hun vakgebied en aansluiting te blijven bieden met internationale en Europese ontwikkelingen.

Inholland vergroot de kwaliteit en impact van haar praktijkgericht onderzoek door onderzoeksvraagstukken interdisciplinair te benaderen, vanuit zoveel mogelijk verschillende perspectieven.

Inholland draagt door middel van duurzame en inclusieve Europese onderzoekssamenwerking bij aan het versnellen van de ontwikkeling van kennis over maatschappelijke vraagstukken die ook in de lokale context van groot belang zijn. Daarmee ontwikkelen medewerkers zich tot kritische, internationaal en intercultureel competente professionals. Mede daarom heeft Inholland als doel de Europese onderzoekssamenwerking te intensiveren en uit te breiden.

Kansen

De uitgangspositie voor Europese samenwerking is inhoudelijk van aard: in een nieuw partnerschap zijn de inhoud en de kwaliteit van het gezamenlijke onderzoek leidend. Subsidiemogelijkheden of grote kansen op financiering vanuit Europese projecten zijn op zich geen redenen om een samenwerking aan te gaan of te versterken. Zij zijn uiteraard wel van belang voor bekostiging van onderzoekssamenwerkingen die wel aan de criteria van Inholland voldoen, waarbij inhoud en kwaliteit centraal staan.

Voor alle kenniscentra van Inholland zijn er kansen op het gebied van Europese onderzoekssamenwerking. Dat begint bij individuele contacten. Onderzoekers worden vaak op

¹ Zie ook conceptvisie Inholland als Kennispartner.

persoonlijke titel gevraagd om – al dan niet in Europees verband – samen te werken. Dat is een eerste stap richting Europa die met goede facilitering vanuit Inholland kan leiden tot vervolgstappen en verdere inbedding in de organisatie. Daarnaast biedt actieve deelname aan Europese netwerken kansen om zelf interessante Europese onderzoekspartners te vinden of door hen te worden gevonden.

Bij de afweging met wie we als hogeschool samenwerkingen aangaan, kijken we onder meer naar de potentiële bijdrage aan onze inhoudelijke thema's, gedeelde waarden (bijvoorbeeld op het gebied van kwaliteit, maar ook de maatschappelijke bijdrage aan inclusie en diversiteit), de versterking van onderzoek en relatie met het werkveld, en de toegevoegde waarde van een nieuwe partner ten opzichte van bestaande samenwerkingen. Ook kennisveiligheid, mensenrechten (zoals academische vrijheid) en duurzaamheid spelen een rol in de keuze voor strategische partnerschappen.

De Europese Commissie ondersteunt Europese onderzoekssamenwerking door middel van een groot aantal subsidieprogramma's. De profilerende thema's van Inholland – 'veerkrachtige samenleving' en 'duurzame leefomgeving' – sluiten goed aan bij de mogelijkheden die deze programma's bieden. In bijlage I worden daarvan enkele opgesomd.

Obstakels

Uit de survey en interviews met lectoren en andere onderzoekers komt een aantal obstakels naar voren die de grotere stappen richting Europese samenwerking tegenwerken. Zolang de internationale dimensie geen onderdeel is van de strategische focus van Inholland, zijn onderzoekers terughoudend hierin veel tijd te investeren, met name omdat het profiel van Inholland potentiële partners niet overtuigt van de geschiktheid van Inholland als partner. De rol van Europese – of anderszins internationale – onderzoekssamenwerking moet daartoe beter worden ingebed in strategie en beleid, en in de uitvoering daarvan.

Sommige kenniscentra geven aan dat er onvoldoende capaciteit is om zich te richten op internationale samenwerkingen of dat zij eerder voorrang geven aan nationale samenwerkingen.² Het leren kennen van Europese partners en het ontwikkelen van bewustzijn van de culturele overeenkomsten en verschillen vergen meer tijd dan bij nationale partnerschappen het geval is.

Projectbeheer en -ondersteuning is ook een uitdaging. De administratieve infrastructuur van Inholland maakt het vaak moeilijk een eenmaal toegekend project efficiënt uit te voeren.

Tot slot wordt vaak genoemd dat de *hands-on* ondersteuning bij het aangaan van een partnerschap of indienen van een subsidievoorstel niet voldoende is – bijvoorbeeld op juridisch of financieel vlak, of bij het ondersteunen van projectbeheer.

Wat daarvoor nodig is

Inholland wil haar praktijkgericht onderzoek versterken en Europese samenwerking biedt daar veel kansen toe. Er zijn eerste ervaringen opgedaan, maar er ligt nog geen solide basis. Om kansen en mogelijkheden goed te kunnen benutten moeten we de volgende onderwerpen verder concretiseren:

- bepalen van de ambities die Inholland heeft richting Europa;
- deelnemen aan Europese netwerken en partnerschappen:
 - bepalen welke Europese partners en netwerken strategisch interessant zijn;³

² Zie bijlage A: analyse zelfevaluatie-rapporten kenniscentra.

³ Zie *Strategisch Plan*, p.12, 2022.

- ontwikkelen van sterke Europese partnerschappen. We beginnen bij onze huidige partners en netwerken, en kijken daarnaast naar veelbelovende nieuwe partners en netwerken die actief zijn op geselecteerde thema's;
- lectoren in positie krijgen binnen strategische Europese netwerken² die bijdragen aan onderzoek binnen onze profilerende thema's;
- de SIA-call 'Pilot Netwerkontwikkeling Richting Europa 2024' benutten om de volgende stap richting Europa te zetten.
- vergroten van de eigen zichtbaarheid in Europa:
 - bijvoorbeeld door te werken aan een Europese profilering in samenhang met de uitwerking van de Inholland-profilerende thema's.
- ontwikkelen van passende support en infrastructuur.

Het is van belang hier op te merken dat de fasering, intensiteit en snelheid van stappen richting Europa kunnen worden gediversifieerd naar kenniscentrum of lectoraat, passend bij de betreffende identiteit en context.

1. Inleiding

Om verandering teweeg te brengen op maatschappelijke thema's waarop Hogeschool Inholland zich profileert, is het belangrijk te verkennen welke mogelijkheden Europese onderzoekssamenwerking daartoe biedt. Dat is aan de ene kant ingegeven door het feit dat ontwikkelingen in Europa van grote invloed zijn op maatschappelijke vraagstukken op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Aan de andere kant versterkt Europese onderzoekssamenwerking de kwaliteit en actualiteit van het praktijkgericht onderzoek en vergroot daarmee de impact ervan.

Inholland heeft de afgelopen jaren veel succesvolle samenwerkingsverbanden ontwikkeld en bestendigd. Dat heeft waardevolle opbrengsten opgeleverd, maar zicht op het totaal van die opbrengsten ontbreekt. Van het verduurzamen van deze samenwerkingen én van de opbrengsten is nog geen sprake, omdat hierop nog geen beleid is ontwikkeld. Het is daarom van belang een visie en strategie te ontwikkelen voor onderzoeksactiviteiten in de Europese context.

Dit is ook de rationale achter de SIA-pilotregeling 'Richting Europa'. Inholland heeft dit project aangegrepen om een visie te ontwikkelen op de manier waarop haar praktijkgericht onderzoek in Europese context vorm moet krijgen, en een strategie om daar uitvoering aan te geven. Om te bepalen waar we als hogeschool Europees heen willen, moeten we weten waar we nu staan. Deze verkenning vormt daarom een eerste aanzet voor een strategie door in kaart te brengen van:

1. wat er nu al gebeurt bij Inholland aan Europese onderzoekssamenwerking;
2. welke ambities er leven bij de kenniscentra;
3. welke ondersteuningsbehoeften onderzoekers hebben om Europese onderzoekssamenwerking op te gaan zoeken;
4. welke typen netwerken en rollen relevant zijn voor Europese samenwerking;
5. welke relevante programma's de Europese Commissie biedt;
6. wat er nodig is om meer Europese onderzoekssamenwerkingen mogelijk te maken.

Om antwoord te kunnen geven op deze vragen, hebben we verschillende methoden gebruikt, waaronder deskresearch (zelfevaluatie-rapporten kenniscentra,⁴ data Subsidiedesk⁵ en Europese Onderzoeksagenda 2022-2024⁶), gesprekken met (associate) lectoren⁷ en een survey onder Inholland-onderzoekers gericht op hun ervaringen en behoeften ten aanzien van Europese onderzoekerssamenwerkingen.⁸

Het is belangrijk te benoemen dat deze verkenning niet op zichzelf staat en samenhangt met verschillende andere Inholland-projecten en ontwikkelingen, namelijk:

- de Inholland-visie op internationalisering van onderwijs en onderzoek;
- de visie op Inholland als kennispartner;
- het advies voor te ontwikkelen beleid voor strategische partners;
- het adviestraject inrichting Grant Office/Projecten Desk;
- scenario's voor integrale onderzoeksondersteuning.

In het volgende hoofdstuk geven we een indicatie van waar Inholland nu staat op het gebied van Europese onderzoekssamenwerking. Hoofdstuk 3 gaat in op de obstakels die onderzoekers ervaren in de keuze om richting Europa te gaan. Vervolgens presenteert hoofdstuk 4 een voorstel voor een Inholland-visie op Europese samenwerking. Die vormt het vertrekpunt voor een te ontwikkelen strategie. Hoofdstuk 5 zoomt in op de kansen voor Europese netwerken,

⁴ Zie bijlage A: analyse zelfevaluatie-rapporten kenniscentra.

⁵ Zie bijlage B: overzicht door Inholland aangevraagde Europese subsidies tussen 2017-2023.

⁶ Zie [European Research Area Policy Agenda](#).

⁷ Zie bijlage C: interview lector Donald Ropes en bijlage D: interview bijzonder lector Jelle Tichelaar.

⁸ Zie bijlage E: analyse survey Richting Europa.

samenwerking en -subsidies. Ten slotte biedt hoofdstuk 6 een overzicht van de verschillende stappen die Inholland de komende jaren kan nemen om haar positionering en profilering als kennispartner op Europees niveau te vergroten. In de bijlagen A tot en met I zijn de data te vinden waarop de analyses en aanbevelingen zijn gebaseerd.

2. Waar we nu staan: huidige Europese onderzoeksactiviteiten

Om advies te kunnen geven over de manier waarop Inholland zich in de toekomst op Europees niveau dient te positioneren en profileren, is het eerst belangrijk om in kaart te brengen waar Inholland op dit moment staat. Dit hoofdstuk gaat kort in op de verschillende Europese onderzoeksactiviteiten die lectoren en andere onderzoekers van Inholland de afgelopen jaren hebben ondernomen en een inkijkje in de ambities van de kenniscentra.

Sommige Europese onderzoekssamenwerkingen worden gefinancierd vanuit Europese subsidieprogramma's. Deze worden centraal bij Inholland geregistreerd en daardoor kan van dit type onderzoekssamenwerking een goed beeld worden gevormd.⁹ Voor Europese samenwerking die vanuit eigen middelen is gefinancierd, is dat voor nu niet het geval.

2.1 Europese onderzoekssamenwerking kenniscentra

Uit de analyse van de zelfevaluatie rapporten van de kenniscentra en gesprekken met (associate) lectoren blijkt dat de inzet van Inholland op Europese onderzoekssamenwerkingen op dit moment nog beperkt is. De kenniscentra hebben geen volledig overzicht van de actieve Europese partnerschappen, en ook wordt niet altijd geregistreerd of een samenwerking nationaal of internationaal is. Toch is er binnen een aantal lectoraten wel degelijk sprake van waardevolle Europese activiteiten, waaronder bijvoorbeeld:

1. lidmaatschap van Europese netwerken
2. bezoek aan Europese congressen
3. benutten van Europese wetenschappelijke tijdschriften of vakbladen
4. deelname aan Europese subsidieaanvragen¹⁰
5. advisering van Europese organen of nationale overheden in Europa

Een eerste inventarisatie van deelname aan Europese netwerken per kenniscentrum is opgenomen in bijlage F.

Alles overziende is er binnen Inholland beperkt sprake van internationale onderzoekssamenwerkingen; die vinden plaats al naar gelang dat passend en nuttig wordt gevonden, waarbij er daardoor sprake is van vrij grote verschillen tussen lectoraten.

2.2 Europese onderzoekssubsidies 2017-2023

In de periode 2017-2023 heeft Inholland 27 subsidieaanvragen voor onderzoek ingediend bij Europese instanties, veelal de Europese Commissie.¹¹

Van de 27 Europese subsidieaanvragen zijn 13 goedgekeurd en 9 afgewezen. Niet meegenomen in dit aantal zijn subsidieprogramma's die weliswaar met Europese budgetten worden bekostigd, maar die bij een Nederlandse instantie worden aangevraagd of waarvoor geen Europese samenwerking is vereist, bijvoorbeeld de EFRO-subsidies.¹²

⁹ Zie bijlage B: overzicht door Inholland aangevraagde Europese subsidies tussen 2017-2023.

¹⁰ Zie bijlage B: overzicht door Inholland aangevraagde Europese subsidies tussen 2017-2023.

¹¹ Zie bijlage B: overzicht door Inholland aangevraagde Europese subsidies tussen 2017-2023.

¹² Zie Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

Twee van de goedgekeurde projecten vielen onder het Horizon 2020-programma: POCITYE, dat zich richt op de verduurzaming van steden, en SMARTDEST dat zich richt op de sociale effecten van overtoerisme in grote steden.

De overige toekenningen vonden plaats onder verschillende calls van het Erasmus+-programma KA220 HED - Cooperation partnerships in higher education. Inholland is meestal een van de partners, maar was in de genoemde periode ook drie keer penvoerder, namelijk bij Oral Health, Tasernet en TechLit – allen ingediend door het domein GSW.

Op het moment van schrijven van dit document hebben de domeinen BFL, CRB en GSW in totaal vijf subsidieaanvragen lopen, waarvan twee voor een Horizon-subsidie.

2.3 Onderzoekers actief in Europa

Uit de survey blijkt dat 15 van de 21 respondenten geen ervaring hebben met onderzoekssamenwerking op Europees niveau. Het merendeel van deze respondenten heeft ervaring met Europese onderzoeksnetwerken (10 van de 15) en/of het aanvragen van Europese subsidies (9 van de 15).

Hoewel het aantal respondenten geen representatief beeld kan geven voor de hele instelling, bieden de resultaten wel waardevolle inzichten over de manier waarop Inholland-onderzoekers actief zijn binnen Europa.¹³

Inholland-onderzoekers die betrokken zijn bij Europese subsidietrajecten geven bijvoorbeeld in een kwart van de gevallen aan dat ze vanwege hun expertise zijn benaderd. Een ander kwart zegt door Inholland te zijn gevraagd deel te nemen. Een klein deel geeft aan zelf het initiatief genomen te hebben om deel te nemen of een samenwerking op te starten.

Daarnaast komt uit de survey naar voren dat veel respondenten de stap richting Europa niet zetten omdat ze obstakels ervaren. Welke dat zijn, wordt in hoofdstuk 3 beschreven.

¹³ Zie bijlage E: analyse survey Richting Europa.

3. Obstakels

In veel van de gesprekken die tijdens dit project gevoerd zijn met onderzoekers, komt terug dat zij de kans op slagen van een Europese subsidieaanvraag op dit moment als klein ervaren, omdat Inholland geen duidelijk Europees profiel heeft en geen duidelijke visie op Europese onderzoekssamenwerking. Zolang de internationale dimensie geen onderdeel is van de strategische focus van Inholland, zijn onderzoekers terughoudend in het doen van aanvragen of het benaderen van mogelijke partners. Een belangrijke reden is dat het profiel van Inholland mogelijke partners niet overtuigt van de geschiktheid van Inholland als partner. Als gevolg hiervan doet Inholland ook minder ervaring op met het aanvragen en beheren van door de Europese Commissie gefinancierde onderzoeksprojecten, waardoor de projecten- en samenwerkingsportfolio minder gevuld is dan mogelijk, en ook op die manier minder aantrekkelijk is voor mogelijke partners.

Daarnaast is het beheren van eenmaal toegekende projecten een uitdaging. De administratieve infrastructuur van Inholland maakt het vaak moeilijk om op het juiste moment de juiste management- en financiële informatie te verkrijgen. Hierdoor is het vaak lastig om het project efficiënt uit te voeren.

Een ander obstakel is dat onderzoekers zonder ervaring of netwerk in Europa de stap naar Europa niet zetten, omdat ze vaak niet weten waar te beginnen.¹⁴ Een interne Inholland-'leerschool' voor onderzoekers op dit onderwerp ontbreekt.

Onderzoekers met weinig Europese netwerkervaring geven aan dat zij vooral obstakels zien op het gebied van de praktische kant van subsidieaanvragen. Het gaat dan om zaken als:

- het opstellen van de aanvraag
- het budget
- het ondersteunen bij het vormen van een consortium
- het bepalen van de randvoorwaarden vanuit Inholland
- het bepalen van de profilering
- het bepalen van de tijdsinvestering
- het vaststellen van een succesindicator

Positief opvallend is dat het onderzoeksbeleid van Inholland in het algemeen noch managers en leidinggevenden een obstakel vormen om de stap richting Europa te zetten.¹⁵

¹⁴ Zie bijlage E: analyse survey Richting Europa.

¹⁵ Zie bijlage E: analyse survey Richting Europa.

4. Richting van Inholland

Op basis van de visie¹⁶ en strategie¹⁷ van Inholland, de visie op Inholland als kennispartner¹⁸ en de conceptvisie voor internationalisering¹⁹ stellen we in dit hoofdstuk een richting voor Europese onderzoekssamenwerking van Inholland voor.

Internationale samenwerking is essentieel voor praktijkgericht onderzoek: door over grenzen heen te kijken en nieuwe perspectieven toe te voegen, verhogen we als hogeschool de kwaliteit van het onderzoek en versterken we de impact daarvan. Vanwege de grote invloed van ontwikkelingen in Europa op maatschappelijke vraagstukken van zowel nationale, regionale als lokale aard, is het belangrijk om een onderzoeksomgeving te creëren die in duurzame verbinding staat met een Europees ecosysteem.

Ook vanuit de waarde die Inholland hecht aan duurzaamheid en inclusie ligt haar internationale geografische focus in eerste instantie, maar niet uitsluitend, op Europa. Dat biedt kansen om internationale samenwerking mogelijk te maken met beperkte reisbewegingen, wat goed aansluit bij zowel het inclusie- als duurzaamheidsperspectief.

Inholland heeft de ambitie dat in 2028 haar onderzoekslijnen aansluiten bij Europese onderzoeks- en innovatieagenda's.²⁰ Bovendien wil ze de kansen benutten die de Europese context Inholland-professionals biedt om in verbinding te blijven met specialisten in hun vakgebied en hun aansluiting te blijven bieden met internationale en Europese ontwikkelingen. Een betere aansluiting van het praktijkgericht onderzoek op de Europese onderzoeksagenda én Europese samenwerking is nodig om verandering teweeg te brengen op belangrijke maatschappelijke thema's.

Inholland vindt het belangrijk dat partnerschappen zijn gebaseerd op vertrouwen en gelijkheid. Het opbouwen daarvan kost tijd, zeker in een interculturele en internationale context. Inholland streeft daarom naar duurzame samenwerking in plaats van *quick wins*. Experimenteren leidt niet automatisch tot succes, daarom accepteert Inholland een hogere mate van onzekerheid dan bij nationale partnerschappen en gunt zichzelf de ruimte voor botsende perspectieven met partners om te komen tot een gezamenlijke taal die leidt tot een succesvolle onderzoekssamenwerking. Inholland streeft ernaar een betrouwbare en innovatieve kennispartner te zijn en heeft daarbij grote waardering voor culturele verschillen en diversiteit. In de samenwerking laat Inholland ook inclusie en duurzaamheid als belangrijke waarden zien. Inholland brengt focus aan in haar Europese onderzoekssamenwerking. Wat ze doet, doet ze goed en dat betekent dat onderzoeksprojecten niet lukraak, maar selectief vanuit de inhoud worden opgepakt.

Inholland draagt door deze Europese onderzoekssamenwerkingen bij aan het versnellen van de ontwikkeling van kennis op maatschappelijke vraagstukken die ook in de lokale context van groot belang zijn. Inholland-onderzoekers werken vanuit de inhoud aan vraagstukken en gaan vanuit die inhoud op zoek naar geschikte Europese partners, samenwerkingen, subsidies en netwerken. Daarmee ontwikkelen zij zich ook tot kritische, internationaal en intercultureel competente professionals. Mede daarom heeft Inholland als doel de Europese onderzoekssamenwerking te intensiveren en uit te breiden.

¹⁶ [Weten & Regelen | Iris \(inholland.nl\)](#)

¹⁷ [Strategisch Plan | Iris \(inholland.nl\)](#)

¹⁸ Voorjaar 2024 beschikbaar.

¹⁹ Voorjaar 2024 beschikbaar.

²⁰ Zie ook conceptvisie Inholland als Kennispartner.

5. Kansen: Europese partnerschappen, netwerken en subsidies

In dit hoofdstuk bespreken we een aantal belangrijke kansen die enerzijds naar voren kwamen uit een analyse van de Europese onderzoeksagenda en programma's²¹ en anderzijds uit de behoeften van onderzoekers ten aanzien van Europese onderzoekssamenwerking, zoals bleek uit de survey.²²

5.1 Europese partnerschappen

Er zijn verschillende niveaus waarop Europese partnerschappen kunnen worden aangegaan:

- lectoraten: voor het versterken van een of meerdere Inholland-lectoraten;
- kenniscentra: voor het versterken van onderwijs en praktijkgericht onderzoek binnen of met Inholland-domeinen;
- organisatiebrede strategische partnerschappen: voor het versterken van de profilering en lobby van Inholland. Deze zijn domeinoverstijgend.

Het begint echter bij individuele relaties. Onderzoekers met Europese ervaring worden vaak op persoonlijke titel gevraagd voor een nieuw samenwerkingsproject: een belangrijke eerste stap richting Europa. Dit is vaak de basis van een verder vervolg, en kan uiteindelijk dus leiden tot een partnerschap en daarmee inbedding in de Inholland-organisatie. Ondersteuning en facilitering van onderzoekers in het aangaan van internationale contacten voor onderzoek zijn daarom essentieel.

Uit gesprekken met (associate) lectoren en onderzoekers blijkt dat samenwerkingen vooral aangegaan worden vanuit de inhoud. In de vervolgstap, het aangaan van formele partnerschappen, is het belangrijk een kritische maar actieve houding aan te nemen. Enkele factoren zijn van groot belang om een partnerschap te doen slagen. Denk bijvoorbeeld aan het van tevoren stilstaan bij de potentiële bijdrage aan de inhoudelijke strategische thema's van Inholland. Maar ook gedeelde waarden op bijvoorbeeld het gebied van kwaliteit, duurzaamheid en inclusie zijn van belang, evenals de visie op de versterking van onderzoek en op de relatie met het werkveld. Daarnaast moet duidelijk zijn wat nu precies de toegevoegde waarde van een nieuwe partner is ten opzichte van bestaande samenwerkingen. Ook kennisveiligheid en mensenrechten (zoals academische vrijheid) spelen een rol in de keuze van partnerschappen.

De meest efficiënte en kwalitatief hoogwaardige samenwerking vindt plaats in een strategisch partnerschap. Dat gaat uit van een gemeenschappelijk belang en een gemeenschappelijke visie en inzet om dat belang te dienen. Het partnerschap heeft een groter gezamenlijk netwerk, een diversiteit aan inhoudelijke expertise en perspectieven en daardoor meer slagkracht. De mate van samenwerking – van het delen van middelen en kennis – kan per partnerschap worden bepaald.²³

Rollen in Europese partnerschappen

Inholland kijkt dus kritisch naar de partijen met wie zij onderzoekssamenwerkingen aangaat. Daarnaast is het per onderzoeksproject ook belangrijk stil te staan bij de eigen rol binnen het partnerschap. Er zijn grofweg drie rollen te onderscheiden, met elk hun eigen voor- en nadelen:

1. Penvoerder: in deze rol is de hogeschool verantwoordelijk voor de aanvraag. Dit geeft ruimte om de inhoud van het onderzoeksproject vorm te geven. Als de aanvraag wordt goedgekeurd, is er veel publiciteit voor het project. Dit biedt kansen om Inholland te profileren. Het nadeel van het penvoerderschap is dat het veel tijd kost en (financiële)

²¹ Zie Bijlage I: overzicht van relevante Europese subsidieprogramma's aansluitend op profilerende thema's Inholland.

²² Zie bijlage E: analyse survey Richting Europa.

²³ Zie het adviestraject Strategische Kennispartner.

projectkennis vereist, en dat het risico van mislukking voor rekening komt van de hogeschool.

2. Gefinancierde partner: deze rol heeft minder invloed op de projectinhoud, maar vaak wel genoeg om het interessant te laten zijn. Er is veel minder administratieve belasting en er zijn weinig financiële risico's. Er is ook minder invloed op de zichtbaarheid van het onderzoek, maar daar kan de hogeschool zelf ook een rol in spelen.
3. Zelf-gefinancierde partner: onderzoekers worden op persoonlijke titel en vanuit de eigen expertise benaderd of nemen zelfstandig deel aan een Europees onderzoeksproject. Deze vorm biedt onze onderzoekers de mogelijkheid om het eigen netwerk uit te breiden, ervaring op te doen en het profiel van Inholland te versterken.

Zoals in hoofdstuk 2 benoemd, heeft Inholland in de periode 2017-2023 voor wat betreft Europees gefinancierde onderzoeksprojecten vooral als partner meegewerkt en een paar keer als penvoerder een project geleid. Het is niet duidelijk hoeveel Europese onderzoeksprojecten zelf-gefinancierd zijn. Uit deze data²⁴ kunnen we ook niet opmaken waarom Inholland in een bepaald project als partner of als penvoerder is opgetreden. Meer onderzoek is dan ook nodig om te bepalen wanneer we als hogeschool wel of niet voor een bepaalde rol binnen een partnerschap zouden moeten kiezen.

5.2 Europese netwerken

Een goede bron voor het vinden van interessante Europese onderzoekspartners zijn Europese netwerken. Er zijn verschillende soorten onderzoeksnetwerken te herkennen met ieder een eigen doel, omvang en structuur. Voorbeelden zijn:

- Academische netwerken: dit zijn netwerken van onderzoekers die tot hetzelfde onderzoeksgebied of dezelfde discipline behoren. Deze netwerken kunnen de communicatie, verspreiding en peer review van onderzoek binnen een specifiek kennisdomein faciliteren. Ze kunnen ook interdisciplinair onderzoek bevorderen door onderzoekers uit verschillende vakgebieden met complementaire expertise of perspectieven met elkaar te verbinden. Enkele internationale academische netwerken waar Inholland aan deelneemt, zijn het International Institute of Systemics, Cybernetics, and Informatics (IIS) en The Petunia Platform.
- Regionale netwerken: dit zijn netwerken van onderzoekers of onderzoeksondersteuners die zich in hetzelfde geografische gebied bevinden, zoals een continent. Regionale netwerken kunnen face-to-face-interactie, cultureel begrip en de lokale relevantie van onderzoek faciliteren door onderzoekers en onderzoeksondersteuners samen te brengen die vergelijkbare contexten en uitdagingen delen. Ze kunnen ook regionale middelen, kansen en beleid benutten om de ontwikkeling en implementatie van onderzoek te ondersteunen. Voorbeelden van een regionaal netwerk waarin Inholland actief is, zijn het European Platform of (Media) Regulatory Authorities (EPRA) en EARMA (European Association of Research Managers and Administrators).
- Thematische netwerken: dit zijn netwerken van onderzoekers die zich richten op een specifiek onderwerp of thema dat relevant is voor hun onderzoeksinteresses of -doelen, zoals klimaatverandering of kunstmatige intelligentie. Thematische netwerken kunnen kenniscreatie, -integratie en -toepassing mogelijk maken door onderzoekers met verschillende achtergronden met elkaar te verbinden die een gemeenschappelijk probleem of vraag delen. Ze kunnen ook complexe en mondiale uitdagingen aanpakken die multidisciplinaire en multisectorale samenwerking vereisen. Een voorbeeld van een thematisch netwerk waarin Inholland-onderzoekers actief zijn, is Farm Tech Society.²⁵

²⁴ Zie bijlage B: overzicht door Inholland aangevraagde Europese subsidies tussen 2017-2023.

²⁵ Zie ook bijlage F: overzicht internationale netwerken waaraan Inholland deelneemt.

- Lobbynetwerken: dit zijn netwerken die lobbyen voor kansen voor praktijkgericht onderzoek in Europese programma's en hogeronderwijsinstellingen informeren over ontwikkelingen in Europese programma's. Inholland is bijvoorbeeld lid van UASNL, een samenwerkingsverband van een aantal Nederlandse hogescholen. Via de Vereniging Hogescholen zijn we ook lid van UAS4Europe en Neth-ER.

Onderzoeksnetwerken kunnen onderzoekers dus helpen kennis uit te wisselen, projecten te ontwikkelen, toegang te krijgen tot hulpbronnen en beleid te beïnvloeden. Zoals de voorbeelden laten zien, neemt Inholland al deel aan verschillende Europese onderzoeksnetwerken.²⁶ Echter, in welke mate en op welke manier dat gebeurt, is op basis van de huidige data moeilijk te bepalen. Voor het vervolg van dit traject is het noodzakelijk om een compleet inzicht te krijgen, inclusief onze rol in het netwerk en de kansen die dit (potentieel) oplevert.

5.3. Europese onderzoekssubsidies

Inholland heeft de ambitie dat in 2028 onze onderzoekslijnen aansluiten bij regionale, landelijke en Europese onderzoeks- en innovatieagenda's.²⁷ De Europese Commissie ondersteunt haar onderzoeks- en innovatieagenda met onderzoekssubsidies. Op basis van een analyse van zelfevaluatie rapporten van kenniscentra en gesprekken met (associate) lectoren, hebben we in bijlage G mogelijk relevante kansen van de beschikbare subsidies in kaart gebracht die specifiek aansluiten op de ambities van de kenniscentra, Centres of Expertise, labs of andere relevante onderzoekssamenwerkingen.²⁸

In bijlage I is ook een aantal Europese subsidieprogramma's benoemd die specifiek aansluiten op de twee profilerende thema's van Inholland. Vanzelfsprekend zijn die regelingen relevant voor alle Inholland-domeinen.

²⁶ Zie Bijlage F: overzicht internationale netwerken waaraan Inholland deelneemt.

²⁷ Definitieve visie voorjaar 2024.

²⁸ Zie Bijlage I: overzicht van relevante Europese subsidieprogramma's aansluitend op profilerende thema's Inholland.

6. Wat we nodig hebben voor Europese onderzoekssamenwerking

Voorgaande hoofdstukken laten zien dat er binnen Inholland een oriëntatie op Europese onderzoekssamenwerking op gang komt. We hebben gezien dat er binnen de kenniscentra al waardevolle activiteiten met Europese partners zijn,²⁹ dat de ervaringen hiermee kunnen worden benut voor het uitbouwen van deze activiteiten en het breder in de organisatie aangaan van Europese onderzoekssamenwerking. Ook laat dit rapport zien dat er nog diverse kansen liggen voor partnerschappen, deelname aan netwerken en het verwerven van Europese onderzoekssubsidies.³⁰ Maar het benutten van deze kansen vereist wel een strategische aanpak en daarnaast zijn er obstakels te overwinnen. Dit hoofdstuk geeft dan ook een voorzet voor wat er nodig is om de richting in te slaan die in hoofdstuk 3 werd voorgesteld. Op basis daarvan kan in een vervolg op deze verkenning een strategie worden ontwikkeld voor Inholland-onderzoek in een Europese context.

6.1 Vaststellen Inholland-ambities richting Europa

Inholland kan de connectie tussen haar onderzoeksthema's en de European research and innovation programmes³¹ versterken. Op basis van de uitwerking van verschillende scenario's kan worden bepaald welke concrete ambitie Inholland heeft als het gaat om onderzoekssamenwerking in Europa. Zo kunnen dan vervolgens doelstellingen op het gebied van onderzoeksactiviteiten worden geformuleerd. De fasering, intensiteit en snelheid van de stappen richting Europa kunnen worden gediversifieerd naar kenniscentrum of lectoraat.

6.2 Deelnemen aan Europese netwerken en partnerschappen

Het opbouwen van Europese relaties en actief deelnemen aan Europese netwerken is essentieel om de Europese onderzoekssamenwerking van Inholland te laten groeien. Bekendheid en vertrouwen zijn een belangrijke basis om gevraagd te worden voor Europese onderzoeksprojecten of daar zelf een leidende rol in te nemen. Een goed startpunt zijn de netwerken waarvan Inholland nu al lid is en huidige partners. Daarnaast is het belangrijk om een analyse te maken van relevante netwerken die actief zijn op geselecteerde thema's en daarin te kijken naar veelbelovende nieuwe partners. De categorisering en criteria zoals beschreven in het rapport van Bax&co kunnen helpen bij het selecteren van geschikte strategische partners. Lectors en andere onderzoekers vervullen een sleutelpositie in het opbouwen van relaties en het benutten van de netwerken, ondersteund door de lobby en netwerken van leden van het College van Bestuur en de domeindirecteuren.

We benutten de SIA call 'Netwerkontwikkeling Richting Europa 2024' om de volgende stap richting Europa te zetten.

6.3 Zichtbaarheid in Europa

Op dit moment wordt er door de cirkel Profilerende Thema's³² gewerkt aan de concretisering van de Inholland- profilering op de thema's 'duurzame leefomgeving' en 'veerkrachtige samenleving'. In de verdere uitwerking van die profilering zullen ook de Europese profilering van het praktijkgericht onderzoek van Inholland en de kansen en focus worden meegenomen. Vervolgens zal deze profilering zichtbaar gemaakt moeten worden onder relevante Europese netwerken en partners. Daarvoor is onder meer een Engelstalige website nodig, maar bijvoorbeeld ook

²⁹ Zie bijlage A: analyse zelfevaluatie rapporten kenniscentra.

³⁰ Zie bijlage G: overzicht relevante Europese subsidieprogramma's per domein.

³¹ Zie [The New European Innovation Agenda - European Commission](#).

³² Voor de grotere strategische ambities uit het strategisch plan werkt Inholland in netwerken met strategische cirkels om expertise vanuit domeinen, opleidingen en stafdiensten aan elkaar te verbinden. Meer informatie over de genoemde cirkel: [Cirkel Profilerende thema's | Iris \(inholland.nl\)](#)

presentaties op internationale congressen.³³ Het lijkt zinvol een communicatieplan te ontwikkelen om de zichtbaarheid in Europa op het peil te brengen dat nodig is om de groei van Europese onderzoekssamenwerking te ondersteunen.

6.4 Capaciteitsopbouw

Gezien de huidige beperkte ervaring met grotere Europese onderzoekssamenwerking lijkt het zinvol om binnen Inholland de benodigde capaciteit te ontwikkelen om meer impactvolle samenwerkingen aan te gaan. Dit kan door eerst te groeien in het aantal kleinere Europese onderzoekssamenwerkingen, vervolgens door in een toenemend aantal projecten van grotere omvang en complexiteit deel te nemen en geleidelijk aan ook enkele eenvoudige projecten vanuit de rol van penvoerder te gaan uitvoeren. Als er ten slotte voldoende ervaring is opgedaan en de interne ondersteuning en infrastructuur versterkt is, dan kan penvoerderschap in meer complexe onderzoeksprojecten worden opgepakt.

6.5 Ontwikkelen passende support en infrastructuur

Helder is dat de weg richting Europa een aantal specifieke behoeften oplevert die kunnen worden ingevuld met de juiste voorzieningen in de organisatie. Welke dat precies zijn, moet nader worden onderzocht en vervolgens in een ondersteuningsaanbod uitgewerkt dat past bij de reeds lopende projecten Grant Desk en Overzicht, Sturen en Verantwoorden Onderzoek. Voor 'Richting Europa' zouden in ieder geval de volgende onderdelen nader uitgewerkt moeten worden:

1. relatiemanagement
2. internationalisering communicatiebeleid en -aanpak
3. advisering subsidieaanvragen³⁴
4. projectmanagement en bijbehorende financiële administratie.
5. juridisch advies
6. verdere professionalisering van medewerkers – zowel onderzoekers als staf.

Op al deze onderdelen is capaciteit nodig, zowel in tijd als in competenties; in de volle breedte van functies rond praktijkgericht onderzoek, waaronder in de kenniscentra, de stafdiensten, en het CvB. Het is van belang hier op te merken dat de fasering, intensiteit en snelheid van stappen richting Europa kunnen worden gediversifieerd naar kenniscentrum of lectoraat, passend bij de betreffende identiteit en context.

De benodigde interne organisatie van internationalisering van onderzoek op de diverse thema's zal moeten worden uitgewerkt, zodat kan worden getoetst of de huidige organisatie daarbij aansluit. Daarvoor kan geput worden uit voorbeelden van andere hogescholen die wij treffen in SIA- of UASNL-verband. Ook de vraag welke financiële investering deze route naar Europa vraagt moet worden beantwoord. In bijlage H is een eerste inventarisatie van benodigde support en infrastructuur opgenomen.

Het opstellen van een projectagenda waarin vooruit gepland wordt welke activiteiten worden ondernomen om de onderzoekssamenwerking te vergroten, kan helpen meer structuur aan te brengen in de manier waarop Inholland actief is op Europees niveau.

³³ Dankzij de presentatie van First-time-right op de JEC is Inholland bijvoorbeeld gevraagd om mee te doen aan een Horizon 2020-project.

³⁴ Zie ook bijlage H: overzicht werkzaamheden subsidiedesk en eerste inventarisatie benodigde support en infrastructuur.

Werkgroepleden

Dit rapport is tot stand gekomen door inzet van de leden van de werkgroep Verkenning Inholland Onderzoek Richting Europa.

Lector BFL	Donald Ropes
Lector TOI	Rogier Nijssen
Onderzoeker lectoraat Finance & Accountancy BFL	Linda Snippe
Strategisch adviseur praktijkgericht onderzoek CRB	Pawan Bhansing
Manager beleid GSW	Sara Hoogeveen
Subsidieadviseur	Monique Dijkstra
Communicatieadviseur	Linda Lampe
Strategisch adviseur Onderzoek en Internationalisering OOB-JZ	Adinda van Gaalen
Senior beleidsadviseur OOB-JZ	Hendrik Jan Hobbes
Projectmanager en communicatieadviseur OOB-JZ	Sabrina Verheul

Daarnaast hebben de volgende mensen in de vorm van een bijdrage aan de verkenning en/of advies op de stukken:

- Jelle Tichelaar (bijzonder lector GSW)
- Maite Garcia Lechner (subsidieadviseur)
- Hiske Bientsman (subsidieadviseur)
- Marieke Kuijpers (JZ)
- Hanna Drenth (HR)